

بررسی تاثیر عوامل موثر بر حفظ هویت مکان در بافت تاریخی کرمان.

زهرا شاهمرادی^۱، منصور نیک پور^۲

^۱گروه معماری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران ^۲گروه معماری، واحد بهم، دانشگاه آزاد اسلامی، بهم، ایران

۱- پست الکترونیکی: pari_shahmoradi@yahoo.com

۲- پست الکترونیکی: mnik56@gmail.com

چکیده

عدم هویت در بافتهای فرسوده یکی از معضلات اساسی این بافتها می باشد. نیاز به تعلق و پیوندجویی از اساسی ترین نیازهای انسان است، که ابعاد و نمودهای متفاوتی دارد، از نظر روانشناسان محیط، پیوند بین انسان و مکان یا «دلبستگی به مکان» مبنایی برای ارضای بسیاری از نیازهای انسان به واسطه مکان و معنا بخشی به زندگی بر شمرده شده است. دلبستگی به مکان (هویت و معنا مکان) برای انسان لازمه پایداری و پویایی حیات بشر است، که پیوند عمیقی بین انسان و مکان ایجاد می کند، لذا حفظ هویت و معنا مکان برای انسان ضرورت پیدا می کند. عدم ثبات در هویت مکان باعث بروزشکلاتی از قبیل (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و...) می شود. هویت مکان می تواند بر اثر عواملی از جمله: ویژگی های انسان (اعم از فردی مانند تجارب، ارزشها و علایق و ویژگی های مشترک مانند فرهنگ، سنت و مذهب) و همچنین مؤلفه های مکان (شامل مؤلفه های کالبدی، فعالیتی و یا معنایی مکان) باشد، که این دو ویژگی می توانند بر شکل گیری ارتباط متقابل میان انسان و مکان تاثیر مثبت بگذارند و باعث ارتقاء دلبستگی انسان به مکان و حفظ پایداری هویت مکان شوند. تاکنون تحقیقی در خصوص عوامل تاثیرگذار بر هویت مکان در بافت تاریخی کرمان صورت نپذیرفته است. لذا هدف از این مقاله بررسی عوامل تاثیر گذار در حفظ هویت مکان در بافت قدیم کرمان و میزان تاثیر این عوامل بر هویت مکان بافت می باشد. همچنین این تحقیق از طریق توزیع پرسش نامه بین ۸۰ نفر از دانشجویان ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان که برداشت ها و مطالعات کاملی از بافت قدیم کرمان داشته اند، و به صورت تصادفی انتخاب شده اند، صورت پذیرفته است. و عوامل موثر در ارتقا هویت مکان بافت قدیم کرمان در نرم افزار آماری SPSS مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می دهد که عوامل فرهنگ، اقتصاد، اجتماع (جامعه. مردم)، مذهب، میزان جذب توریست، موقعیت جغرافیایی (اقلیمی)، کاربری بناهای خاص، سلسله مراتب فضایی (ورود به بافت)، ساختار هندسه بافت، مصالح بومی، پوشش سقف ها (وجود سابات)، فضاهای سبز، عناصر معماری سنتی (بادگیر، مناره. ایوان....)، کف سازی در ارتقا هویت مکان در بافت قدیم کرمان موثرند لذا فرهنگ و عناصر معماری سنتی بیشترین تاثیر را در ارتقا هویت مکان دارند.

واژه های کلیدی: هویت مکان، فرهنگ، بافت فرسوده، عناصر معماری سنتی.